A PÁRTOKNAK MÁR NEM BULI

— Az elmúlt két hónapnak melyek voltak számodra legfontosabb tanulságai, mondjuk ami a tanácsot, a sajtót meg a pártokat illeti?

Győri Péter: — A tanács magatartásában átütő volt a tehetetlenség, a problémaérzéketlenség, a kreativitáshiány, a tunyaság. S ez keveredett bizonyosfajta rosszindulattal is a hajléktalanokkal, illetve a magunkfajta segítő szerveződésekkel szemben. Mind között a legsúlyosabb szerintem az apparátus kontraszelektáltsága és szakmai fölkészületlensége. Ami a gépezetük működését illeti: a legtöbb kérdésben csak az elnök mondhatta ki az ámen, ugyanakkor ő meg a döntésthozó tárgyalásokra nem volt felkészítve. Nem tudta, melyek a megoldandó problémák, s a helyszínen próbált improvizálni. Fogalma nem volt például arról, hogy a városnak van öt átmeneti munkásszállója, több mint kilencszáz hellyel.

— Amikor tűzoltáshoz kellett látniuk, kiderült hogy nemcsak átmeneti szállót nem építettek, hanem saját dolgukat könnyítő társadalmi kapcsolatokat sem. Például az egyházakkal. Mi tulajdonképpen azért kerültünk a Vajdahunyad utcai menhelyet üzemeltetők közé, mert mi voltunk kéznél, mi voltunk ott az aluljáróban.

Azokkal, akiknek most dönteniük kellett, '89 tavaszán-nyarán még ott tartottunk, hogy magát a kategóriát is elhárították: „hajléktalanság pedig nincsen"... A vitát végül is a decemberi demonstráció döntötte el...

— *És a sajtó?*

— A sajtó szabad és vegyes. Az egyetlen fórum, amely mérhetően is kárt okozott, a tv-híradó volt. A legnagyobb hatással, de a legkisebb megértéssel és különbségtétellel kezelte az eseményeket. Tudósításai után érezhetően visszaesett a polgári szimpatizánsok jelentkezése. A csepeli tornaterem-szétverést taglaló anyaguk nyomán már megígért, rögzített felajánlásokat veszítettünk el. Vállalkozóktól egészen a pártokig sokan, sokféle segítséget kínáltak. Nyilván, hogy jó színben tünjenek fel, különösen karácsony környékén. Majd visszaléptek, mert úgy ítélték meg, hogy ebbe belekevereni már nemhogy hasznot nem hoz, hanem árt a róluk kialakított képnek. Így vesztek el — többek közt — a szocdemek, SZDSZ-esek, kisgazdák.

Ma lényegében pártsemleges közegben dolgozunk. Ha valaki durváskodni akarna, azt is mondhatná, hogy a pártok le se szarják a hajléktalanokat... Ezt nem tudom. De megértem, hogy igyekeznek távolmaradni ettől. Ha nem kap ez az ügy — elsősorban a tévén keresztül — ennyire negatív megvilágítást, nyilván néhány párt magára vállalta volna. De így nem merik. A híradót nehéz ellensúlyozni.

megakadályozni, hogy oda kerüljenek.

Ez az állítás tételesen nehezen bizonyítható. Ugyanis arra már vannak számítások, hogy mibe kerül a kiszorítottak visszasegítése, de a megelőzésben még a kalkulációig sem jutottunk el. Az eredmény mégis becsülhető, mert amíg valaki lakik valahol, családban él és dolgozik, addig egy sor olyan problémája elő sem állhat, amit az utca hoz, aminek az orvoslása mind rengeteg pénz. Tudjuk, hogy az állami gondozás, az alkoholelvonók, a kórházak, a börtönök mind nagyon drágák. S azt is tudjuk, hogy ezek a legnagyobb újratermelői a hajléktalanságnak. Nemcsak az üzemeltetésüket kell közpénzből megfizetnünk, hanem utánuk az — általuk okozott — károk rendbehozása is rengetegbe keürl.

A polgár áll a Blahán vagy a Déliben, s látva ezt a csődtömeget, ideges. Érthető, hogy nem akar fizetni, hisz csak a feltornászott költségeket látja. Lehetősége sem volt arra, hogy a — köz felelősségéből származó — kötelezettségének olcsóbban tegyen eleget. Erről azonban elsősorban nem a hajléktalanok, hanem a polgárok önkormányzati szervei tehetnek.

Amit alább idézek Győri Péter szociológustól, az azt jelzi, hogy hajléktalan-ügyben sem elég csupán a Délit klórmeszezni, a fennálló sokkal alaposabb felforgatására van szükség.

„Nagyon támogatnánk, ha az emberek nemcsak fenntartanák lakóhelyüket az adójukkal, hanem annak felelősei is lennének. Mert ma teljesen világos az érdek: nem érdemes a költségvetésemet emésztő családsegítő központokat, vagy szociális gondozóhálózatot üzemeltetnem, ha ott vannak mögöttem a központi költségvetésből működő intézmények. Ha a felelősséget és a költségeket azokra háríthatom. Ha így is, úgy is nekem kell leperkálnom polgártársaim után az intézményi költségeket — az állami gondozásért, a börtönért, az alkoholelvonóért — rögtön mérlegelnem kell, hogy ne válasszam-e a valószínűleg jóval olcsóbb megelőzést. Azaz szerintem az önkormányzat a nála született, honos polgárokért nemcsak erkölcsi, hanem anyagi felelősséget is kell, hogy viseljen! Ekkor például aligha fordulhatna elő — amire ma van példa —, hogy ennyire drága állami gondozás mellett azért vetnek ki valakit a családból, mert nincs elég pénzük eltartani a gyereket."

Önök ismernek olyan pártot, ami ezt képviseli?

kajó

Győri Péter: — Ha most, mint szociológustól azt kérdeznék tőlem, hogy — mondjuk a lakbéremelés miatt — hány családos hajléktalan elhelyezésére kell menhelyet nyitni, visszautasítanám a kérdést. Tudniillik ők ma még nem alszanak tizesével-százasával az utcán. Ma még nem demonstrálnak, csak azt tudjuk, hogy mindjárt robban a bomba. Így szerintem az az értelmes kérdés: mit kell tennem azért, hogy a veszélyeztetetteket megvédjem, hogy ne is kelljen a menhelymegoldást alkalmaznom. Azaz, mennyi gyerekes családnak kell rendszeres lakbértámogatást adnom, hogy ne kerüljön az utcára?

PÉNZ

Ötvenmillió forintot félretett az ÁBMH a foglalkoztatási alapból. Ezt a munkaerőpiacról kiszorult „hátrányos helyzetű" rétegek foglalkoztatási gondjainak enyhítésére kívánja fordítani. A pénz egy részéért egy-egy speciális csoportot segítő rétegprogrammal lehet indulni. Az összeg odaítéléséről döntő Munkaügyi Tanács alapító tagjai a fiatalok, a nők, a cigányok, az állami gondozottak, a rokkantak, a szenvedélybetegek és egyes régiók érdekeit képviselő társadalmi szervezetek közül kerültek ki. Eddig támogatásért fordultak hozzájuk például a következőkkel: alkoholisták és kábítószeresek munkaterápiás foglalkoztatása, 3000 cigányt foglalkoztató környezetvédelmi vállalkozás, műveseállomást működtető rehabilitációs vállalat, rokkantak életvitelét elősegítő eszközöket előállító program.

Az alapítványhoz — az ÁBMH ebben a formában hozta forgalomba az ötvenmillió forintot — bárki szabadon hozzátehet, illetve a részesedésért bárki pályázhat. Az egy-egy programot kidolgozók egyúttal a pénzosztó tanácsba is

NAGY BANDÓ MEGPUCCSOLTA A HAJLÉKTALANOK VEZÉRÉT?

Január 21-én a Déliben tüntető hajléktalanok megalakították a Nemzet Szegényeinek Frontját. Tiszteletbeli elnöknek *Nagy Bandó Andrást*, elnöküknek *Balogh* [illegible] letet illetően gyakorlatilag teljhatalommal is felruházták. Alig öt nap múlva a tagok elsöprő többséggel leváltották az elnököt. A szavazást Nagy Bandó és Balogh éles össze-